

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1 Ocena stanja

Ureditev denarne socialne pomoči (v nadaljnjem besedilu: DP) je določena z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk; v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre) in Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1; v nadaljnjem besedilu: ZUPJS).

Z DP se v skladu z ZSVarPre posamezniku oziroma družini zagotavljajo sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. Šteje se, da je preživetje omogočeno, če so upravičencu zagotovljeni dohodki, s katerimi razpolaga po plačilu davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, v višini minimalnega dohodka, določenega s tem zakonom (cenzus). V višino le-tega so vključeni tekoči stroški osnovne prehrane, ogrevanja, osnovne obutve in obleke, elektrike in stroški osnovne higijene, kar pomeni, da je DP namenjena osnovnemu preživetju oziroma kritju nujnih življenjskih stroškov.

Odobrena višina DP, ki jo prejme prejemnik zase in za svoje družinske člane, je odvisna od višine dohodkov družine, števila družinskih članov, premoženja (nepremičnin, prihrankov) ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga (npr. neprijavljenost pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ZRSZ) ali izbris iz evidence brezposelnih oseb zaradi neizpolnjevanja obveznosti, prestajanje zaporne kazni).

Višina DP, ki naj bi preprečevala absolutno revščino in zagotavljala sredstva za zadovoljevanje minimalnih potreb, ki omogočajo preživetje, se določi tako, da se od višine, ki zadošča za preživetje – od minimalnega dohodka samske osebe oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine (t. i. cenzus), odšteje dohodek samske osebe oziroma družine, ugotovljen na način, ki ga določa zakon (lastni dohodek).

Minimalni dohodek samske osebe oziroma seštevka minimalnih dohodkov posameznih družinskih članov družine se po veljavnem zakonu določi v skladu z ekvivalenčno lestvico in glede na razmerje do osnovnega zneska minimalnega dohodka (v nadaljnjem besedilu: OZMD).

Posebna oblika DP je izredna denarna socialna pomoč (v nadaljnjem besedilu: IDP). IDP se lahko dodeli, če se ugotovi, da se je samska oseba ali družina iz razlogov, na

katere ni mogla ali ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti oziroma, če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživljanje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti.

ZSVarPre ne določa dolžnosti upravičenca, da dokaže namensko porabo dodeljene DP, razen ko je podeljena IDP. Glede na namen DP ZSVarPre pooblašča center za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: CSD), da DP izplača v naravi, če je CSD znano, da nekdo ne uporablja DP v skladu z njenim namenom. ZSVarPre v 38. členu namreč določa, da se DP praviloma izplača v denarju, v utemeljenih primerih pa se lahko deloma ali v celoti izplača v naravi oziroma t. i. funkcionalni obliki (boni, naročilnice, plačila računov itd.). ZSVarPre zdaj prek izplačila v naravi (navedeno uredi CSD) omogoča izplačevanje oziroma nakazovanje DP tudi direktno izvajalcu storitve gospodarske javne službe, vendar le v utemeljenih primerih v skladu s prosto presojo CSD. Utemeljeni primeri izplačevanja v funkcionalni obliki obstajajo, kadar obstaja velika verjetnost, da posameznik oziroma družina denarnega prejemka ne bo namenila za namen preživetja in bo zato ogrožena socialnoekonomska varnost posameznika oziroma družine, npr. zaradi alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti in podobno. Razloge za izplačilo v funkcionalni obliki mora CSD v odločbi obvezno obrazložiti, pri čemer se le-ta lahko izplača le za namen pokrivanja stroškov, katerim je namenjena (npr. za plačilo hrane, plačilo položnic – elektrika, ogrevanje ipd.).

CSD-ji v skladu z Zakonom o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO in 196/21 – ZDOsk; v nadaljnjem besedilu: ZSV) zagotavljajo posameznikom ali družinam tudi socialnovarstvene storitve, in sicer prvo socialno pomoč, osebno pomoč in pomoč družini za dom. Ko npr. CSD dobi informacijo, da družini ali posamezniku zaradi neplačevanja mesečnih življenjskih stroškov, ki ima širše socialne razsežnosti, grozi izvršba, se z njim poveže ter uporabi veščine in elemente strokovnega dela. V okviru socialnovarstvene storitve prva socialna pomoč strokovni delavec CSD s posameznikom prepozna in opredeli stiske ali težave, oceni mogoče rešitve in ga seznanja z mogočimi oblikami (denarne) pomoči ter mu predstavi mrežo in programe izvajalcev, ki mu lahko pomagajo. CSD lahko pomaga tudi s socialnovarstveno storitvijo osebna pomoč, vendar ob soglasju uporabnika, s tem, da ponudi pomoč in oporo posamezniku s svetovanjem, kako izboljšati svoje socialne zmožnosti. Lahko pa tudi s pomočjo celotni družini s socialnovarstveno storitvijo pomoč družini za dom, kjer CSD ponuja strokovno pomoč in svetovanje celotni družini za urejanje odnosov in iskanje rešitev za izhod iz stiske. V skladu s 35. členom ZSVarPre, ki ureja pravico do DP, obstaja tudi možnost, da lahko CSD z upravičencem na podlagi opredelitve socialne problematike oziroma stisk in težav ter ocene možnih rešitev sklene dogovor o aktivnem reševanju njegove socialne problematike (vključitev v psihosocialno rehabilitacijo, zdravljenje, da morajo otroci obiskovati osnovno šolo itd.), v katerem se določijo aktivnosti in obveznosti upravičenca in prenehanje upravičenosti do DP v primeru neupravičenega prenehanja izvrševanja dogovora.

ZSVarPre nadalje določa, da mora vsakdo po svojih sposobnostih zagotavljati dostojno preživetje sebe in svojih družinskih članov. Kdor si ne more preživetja

zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, z dohodki iz premoženja in drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki ga morajo preživljati, ima pravico do DP v višini in pod pogoji, določenimi s tem zakonom in ZUPJS. Do DP je tako upravičen posameznik, ki sam materialne varnosti po merilih tega zakona začasno ne more zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati. Okoliščine, na katere bi posameznik lahko vplival, veljavni zakon določa s primeri.

ZSVarPre glede na različne življenjske primere primeroma navaja krivdne razloge, zaradi katerih oseba ne pridobi DP ali se ji ta odvzame. Temeljno vodilo pri določitvi razlogov izhaja iz namena DP, tj. zagotoviti sredstva za preživetje, s katerimi oseba krije minimalne življenjske stroške. DP je torej prejemek, ki posamezniku oziroma družini zagotovi sredstva za osnovno preživetje v času, ko zaradi razlogov, ki niso na strani posameznika, sredstev za preživetje nima. Na drugi strani pa ves čas obstaja obveznost posameznika oziroma odraslega upravičenca do DP v družini, da je pripravljen delati oziroma izboljšati svoj socialni položaj.

Konec oktobra 2021 je bilo med registriranimi brezposelnimi 29.285 oseb, prejemnikov DP (od tega je bilo 78,5 % dolgotrajno brezposelnih, 48 % žensk in 39,1 % z OŠ ali nižjo izobrazbo, 28,2 % starih 50 let ali več), kar je za 5.638 oseb oziroma 16,1 % manj kot oktobra 2020. V primerjavi s predhodnim mesecem se je njihovo število znižalo za 649 osebo oz. 2,2 %. Delež prejemnikov DP med brezposelnimi osebami je znašal oktobra 2021 43,9 % (12/2020 – 43,7%, 12/2019-38,7 %, 12/2018-43,1%, 12/2017-39,7 %). V obdobju od januarja do oktobra 2021 je bilo iz evidence brezposelnih objavljenih 19.441 brezposelnih oseb, prejemnikov DP, kar je za 4.485 oseb oziroma 30,0 % več kot v enakem obdobju predhodnega leta. Med objavljenimi brezposelnimi osebami, prejemniki DP, je bilo 14.123 oseb, ki so se zaposlile, kar je za 3.339 oseb oziroma 31,0 % več kot v enakem obdobju predhodnega leta. V obdobju od januarja do oktobra 2021 je bilo v ukrepe Aktivne politike zaposlovanja vključenih 7.284 brezposelnih oseb, prejemnikov DP, kar predstavlja 40,4 % vseh vključenih v ukrepe v tem obdobju.

Dolgotrajna, še posebej zelo dolgotrajna brezposelnost je problematična tako z vidika resnega upada delovnih zmožnosti in kompetenc brezposelnih kot z vidika njihove dolgotrajne odvisnosti od socialnih transferjev in nizkih razpoložljivih dohodkov njihovih gospodinjstev ter tveganja revščine.

Za slovenski sistem socialnih pomoči je že dalj časa značilno sorazmerno veliko število dolgotrajnih upravičencev do DP (slabih 60 % vseh odraslih upravičencev do DP), čeprav je ta pravica za osebe, ki so zmožne za delo in so v delovno aktivni starosti, načeloma zastavljena kot kratkotrajna, začasna, za obdobje premoščanja težav, zaradi katerih si posamezniki in družine ne morejo zagotavljati lastnih dohodkov (zaradi česar se DP tudi dodeljuje za sorazmerno kratko obdobje in je treba za »podaljševanje« pravice ponovno vložiti vlogo in CSD o tem ponovno odloča). Dolgotrajni upravičenci do DP so po ZSVarPre opredeljeni kot upravičenci, ki so DP v zadnjih treh letih (36 mesecih) prejeli vsaj dve leti (24 mesecev).

1.2 Razlogi za sprejem predloga zakona

Razlogi za sprejem so aktivno reševanje socialne problematike.

1.2.1 Aktivno reševanje socialne problematike

Z namenom ekonomičnega upravljanja in razporejanja DP, namenske porabe DP ter z namenom pridobitve vsaj osnovnošolske izobrazbe se s predlogom zakona predlaga, da uporaba prostega preudarka pri dodelitvi DP v naravi ni mogoča oziroma da se DP vedno izplačuje tri mesece v naravi, če Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport po uradni dolžnosti obvesti pristojni CSD o pravno močni odločbi v prekrškovnem postopku zoper starše učenca, ki iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje pouka ali drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovne šole, ali če pri upravičencu obstaja dolg do javnih gospodarskih služb oziroma vzgojno-izobraževalnih zavodov. V predlaganem trimesečnem roku CSD upravičencu ponudi potrebne socialnovarstvene storitve, ki posamezniku oziroma družini omogočajo lažje reševanje osebne in ekonomske stiske (na primer finančno opismenjevanje).

Ugotavlja se, da je problem pri trajanju revščine v pasivnem odzivu revnih pri reševanju njihove socialne stiske, pri čemer je raven izobrazbe zelo pomembna. Posameznik mora prevzeti aktivno vlogo pri obravnavi in reševanju raznovrstnih problematik, s katerimi se sooča.

Ugotavlja se tudi, da obstaja problem neplačevanja npr. osnovnih storitev izvajalcev javnih gospodarskih služb (odpadkov, vode, kanalščine itd.), vzgojno-izobraževalnih zavodov (vrtec, šole) itd. s strani nekaterih prejemnikov DP. Nekateri sčasoma razvijejo navado, da prenehajo s plačevanjem tistih stroškov, za katere ocenijo, da se ne bo nič drastičnega zgodilo, če jih ne bodo poravnali (na primer plačilo vrtca ali prehrane v šoli), ali pa da se niso pripravljeno/zmožni odreči nekaterim navadam oziroma razvadam, osnovne mesečne stroške pa na ta račun pustijo neporavnane. Določeni posamezniki oziroma družine imajo tudi slabo znanje/zmožnost upravljanja in razporejanja razpoložljivih virov ter odpor do institucij oziroma formalnih služb.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilja sprememb sta:

- pravična porazdelitev javnih sredstev glede na potrebe posameznika oziroma družine in glede na namen DP, tj. da pomoč prejmejo tisti, ki jo zares potrebujejo, in
- zagotavljanje višje socialne varnosti posameznikov oziroma celovita obravnava posameznika z namenom, da se mu v primeru stiske in socialne ogroženosti pomaga preživeti in ga hkrati usposobiti tako, da je čim prej sposoben ponovno prevzeti svojo »primarno vlogo«, tj. zagotavljati dostojno preživetje sebe in svojih družinskih članov.

Z izplačilom DP v naravi se zagotavlja ekonomično upravljanje in razporejanje DP, namenska poraba DP ter spodbuja pridobitev vsaj osnovnošolske izobrazbe, s čimer ima posameznik več možnosti za zaposlitev in manjše tveganje za revščino.

2.2 Načela

Pri pripravi zakona smo upoštevali **načelo subsidiarnosti** (glede odgovornosti posameznika za zagotavljanje lastne socialne varnosti in socialne varnosti njegovih družinskih članov) ter **načelo pravične razdelitve in transparentne porabe javnih sredstev in načelo ciljne usmerjenosti** (DP se dodeljuje tako, da se zagotovi pravična porazdelitev javnih sredstev glede na potrebe posameznika oziroma družine in glede na namen posamezne pravice, tj. da pomoč prejmejo tisti, ki jo zares potrebujejo). Načeli sta v predlog zakona vključeni z jasno določitvijo, kdaj se DP izplača v naravi.

2.3 Poglavitna rešitev

Aktivno reševanje socialne problematike oseb, ki so prejemniki denarne socialne pomoči:

- z obveznim izplačilom denarne socialne pomoči v naravi, v primeru, ko otrok ne obiskuje pouka ali obstaja dolg do javnih služb ali vzgojno izobraževalnih zavodov. S tem želimo predvsem nuditi zaščito otrokom, da se jim omogoči dokončanje najmanj osnovne šole, kar je podlaga za vstop na trg dela in samostojno življenje. Hkrati pa želimo nasloviti reševanje stisk posameznikov in družin, ki se soočajo s finančnimi težavami, predvsem z nudenjem socialnovarstvenih storitev, ki bi odpravile stiske (finančno opismenjevanje).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

4.1 Prikaz ureditve spodbude za delo v drugih pravnih sistemih

AVSTRIJA

Osebe, ki so sposobne za delo, morajo biti pripravljene opravljati razumno delo. Brezposelni prejemniki denarne socialne pomoči se morajo prijaviti na javnem zavodu za zaposlovanje (Arbeitsmarktservice). Uporabljajo se merila za upravičenost iz zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti ne le glede sprejemanja primernega dela, temveč tudi glede primernih ponudb za usposabljanje, ukrepov za usposabljanje, tečajev nemškega jezika itd. Obstajajo izjeme, na primer zaradi starosti (moški nad 65 let, ženske nad 60 let), nege ali stalnega šolskega ali poklicnega usposabljanja, ki se je začelo in izvajalo namenoma pred 18. letom starosti (z izjemo univerzitetnega študija).

NEMČIJA

Samo kadar lahko upravičenec do nadomestila za preživljanje (Hilfe zum Lebensunterhalt) dela kljub omejenim zmožnostim (zaradi zdravja ali starosti), pomoč vključuje tudi ponudbo ustrezne zaposlitve ter pripravo in usmerjanje upravičene osebe. Upravičenci morajo sprejeti ustrezno zaposlitev in sodelovati v potrebnih pripravah.

Upravičenci, ki so sposobni delati, in osebe, ki skupaj z njimi živijo v skupnem gospodinjstvu (Bedarfsgemeinschaft), morajo uporabiti vse možnosti, da bi si izboljšali socialni položaj. Upravičenci, ki so sposobni za delo, morajo sodelovati pri vseh delovno usmerjenih ukrepih vključevanja.

HRVAŠKA

Tisti, ki so sposobni za delo, morajo biti registrirani pri hrvaškem zavodu za zaposlovanje in morajo sprejeti vsako ponudbo dela, ne glede na njihovo usposobljenost ali izkušnje, vključno z začasnimi in sezonskimi zaposlitvami. Če upravičenci do denarne socialne pomoči zavrnejo ponudbo za zaposlitev ali prekinejo zaposlitev, se njihova pravica do nadomestila prekine.

Naslednje skupine oseb so izvzete iz teh zahtev:

- osebe, ki imajo manj kot pet let do starostne upokojitve,
- otroci, mlajši od 15 let,
- osebe, starejše od 65 let,
- invalidne osebe,
- otroci od 15. leta do 18. leta starosti, če so v rednem izobraževanju (do 29 let),
- začasno nezaposljive osebe,
- nosečnice in matere do šest mesecev po porodu in
- starši, ki skrbijo za otroka do starosti enega leta, za dvojčka do tretjega leta in za otroka s hudo invalidnostjo do sedmega leta.

ŠVEDSKA

Vsakdo si mora prizadevati za zaposlitev z zadostno plačo, in sicer dokler je sposoben za delo. Obstaja veliko ukrepov na trgu dela, pri katerih mora prejemnik sodelovati, da bi prejel pomoč. Prejemniki imajo dostop tudi do javnega zavoda za zaposlovanje. Od 1. julija 2016 je bila zgoraj navedena zahteva vključena v Zakon o socialnih storitvah (pred tem je bila to zahteva iz sodne prakse). Poleg teh zahtev lahko urad za socialno varstvo zahteva, da oseba, ki prejema socialno pomoč, sodeluje pri pridobivanju delovnih izkušenj ali drugih

dejavnostih za spodbujanje spretnosti, ki jih organizira občina, pod pogojem, da ni bilo mogoče zagotoviti ustreznega programa s področja politike trga dela za posameznika.

Preglednica 10: Spodbuda za delo za prejemnike DP v evropskih državah

Država	Spodbuda za neupoštevanje dela zaslužka
Češka	30 % zaslužka iz zaposlitve
Luksemburg	do največ 30 % zjamčenega minimalnega dohodka gospodinjstva vsak poklicni dohodek otroka, mlajšega od 25 let, do najvišjega zjamčenega minimalnega dohodka za prvo odraslo osebo (1.401,18 EUR na mesec)
Finska	mesečni dohodek pod 150 EUR
Malta	35 % minimalne plače
Velika Britanija	prvih 5,65 EUR zaslužka iz dela s skrajšanim delovnim časom (11 EUR, če DP prejema par, 23 EUR za edinega starša)

Vir: MISSOC, 2018.

ČEŠKA

S 1. junijem 2017 je bila na pobudo poslanske zbornice češkega parlamenta z zakonom uvedena obveznost izplačila DP v bonih, ki dovoljujejo nakup blaga po določeni vrednosti (najmanj 35 % in največ 65 %), in sicer za prejemnike, DP, ki so v zadnjih 12 mesecih prejeli DP več kot 6 mesecev. Sprememba je v praksi prinesla veliko problemov. Bone npr. ne sprejemajo povsod, pojavili pa so se tudi neželeni pojavi (»prekupčevanje« z boni). Zakonska ureditev je bila spremenjena 1. januarja 2019. S spremembo je bil dodan izčrpen seznam izjem od izplačila v bonih (npr. če je prejemnik DP oseba, ki ji je zdravstvena oskrba zagotovljena v celotnem koledarskem mesecu, ali če gre za osebo, ki ji je bil dodeljen dodatek za nego pri določeni stopnji odvisnosti) in določeno, da ima izplačevalec DP, prosti preudarek pri odločitvi, ali bo DP izplačana v bonih ali ne (lahko oceni okoliščine konkretnega primera in se odloči za vsak posamezen primer posebej).

4.2 Prilagojenost ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

5. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

5.1 Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ima administrativne posledice pri delu CSD.

Novo administrativno obremenitev prinaša v delu, ki se nanaša na izplačevanje DP tri mesece v naravi, če Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport po uradni

dolžnosti obvesti pristojni CSD o pravnomočni odločbi v prekrškovnem postopku zoper upravičenca starša učenca, ki iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje pouka ali drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovne šole ali če pri upravičencu obstaja dolg do javnih gospodarskih služb, vzgojno-izobraževalnih zavodov itd.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk) se v 38. členu za drugim odstavkom doda nov, tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Denarna socialna pomoč se tri mesece izplačuje v naravi, če:

- Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport s pravnomočno odločbo v prekrškovnem postopku ugotovi, da učenec iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje pouka ali drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovne šole, in o tem obvesti center za socialno delo, ali

- izvajalec gospodarske javne službe, vzgojno-izobraževalni zavod, finančna uprava Republike Slovenije ali lokalna samouprava center za socialno delo obvesti, da ima upravičenec neplačan zapadel dolg.

Ukrep izplačila denarne socialne pomoči v naravi se avtomatično po treh (3) mesecih podaljša za nadaljnje tri (3) mesece razen, če upravičenec s potrdilom pristojnega organa izkaže, da je vzrok za izvedbo ukrepa prenehal.«

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

Postopki ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1) in Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk).

3. člen

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu:

Z namenom ekonomičnega upravljanja in razporejanja denarne socialne pomoči, namenske porabe denarne socialne pomoči ter z namenom pridobitve vsaj osnovnošolske izobrazbe se z novim tretjim odstavkom 38. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkih predlaga, da uporaba prostega preudarka pri dodelitvi denarne socialne pomoči v naravi ni mogoča oziroma da se denarna socialna pomoč vedno izplačuje tri mesece v naravi, če Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport po uradni dolžnosti obvesti pristojni center za socialno delo o pravnomočni odločbi v prekrškovnem postopku zoper starše učenca, ki iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje pouka ali drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovne šole, ali če pri upravičencu obstaja dolg do javnih gospodarskih služb oziroma vzgojno-izobraževalnih zavodov.

K 2. členu:

S prehodno določbo se določa, da se postopki ugotavljanja upravičenosti do denarne socialne pomoči, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, dokončajo po določbah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1) in Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk).

K 3. členu:

Člen določa običajni petnajstdnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

38. člen (način izplačevanja)

- (1) Denarna socialna pomoč pripada upravičencu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi vloge. Kadar okoliščine to zahtevajo, se izplača takoj v naravi.
- (2) Denarna socialna pomoč se praviloma izplača v denarju, v utemeljenih primerih pa se lahko deloma ali v celoti izplača v naravi (boni, naročilnice, plačila računov itd.).